

PURCHASING POWER OF THE POPULATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA UNDER INFLATION PRESSURE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF INCOME AND EXPENDITURE

PUTEREA DE CUMPĂRARE A POPULAȚIEI DIN REPUBLICA MOLDOVA SUB PRESIUNEA INFLAȚIEI: O ANALIZĂ COMPARATIVĂ A VENITURILOR ȘI CHELTUIELILOR

COJOCARU Valeria, studentă, specialitatea: Finanțe și Bănci
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: cojocaru.valeria.u2ps@ase.md

***Abstract.** The dynamics of income, expenditure and inflation rate have a significant impact on the purchasing power of the population of the Republic of Moldova. To determine real growth, the analysis of average income per capita must include the evolution of prices. The income structure includes salaries, pensions, remittances and income from independent activities, each of which has its own dynamics. The consumption of essential goods, such as food and utilities, dominates the population's expenditures, and the household budget is directly affected by the increase in the prices of these products. The reduction in the quantity of goods and services that can be purchased with the same nominal income is an example of the effect of inflation on purchasing power. To mitigate the negative effects of inflation, economic policies are needed that stimulate the growth of real incomes, control inflation and protect vulnerable groups of the population.*

***Key words:** inflation, growth, dynamics, prices, services, purchasing power.*

JEL CLASSIFICATION: C1, E4, O1.

INTRODUCERE

Analiza puterii de cumpărare a populației din Republica Moldova devine esențială în contextul economic actual, marcat de fluctuații și dificultăți. Această cercetare dorește să ofere o înțelegere succintă și detaliată a modului în care inflația afectează capacitatea populației de a-și satisface nevoile de bază.

Obiectivul principal al acestei lucrări este de a evalua impactul inflației asupra puterii de cumpărare a populației prin analizarea evoluției veniturilor și cheltuielilor gospodăriilor. În plus, scopul este de a identifica factorii determinanți ai inflației, precum și modul în care acești factori afectează diferite categorii sociale.

Acest studiu este important deoarece poate oferi informații utile pentru a crea politici economice care protejează puterea de cumpărare a populației și asigură o creștere economică durabilă. Analiza comparativă a veniturilor și cheltuielilor va arăta cât de vulnerabile sunt diferitele grupuri sociale și va oferi sugestii pentru îmbunătățirea situației economice.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Cercetarea în cadrul articolului, se bazează pe literatura de specialitate, în ceea ce privește domeniul financiar la nivel național și internațional. Prin intermediul Biroului Național de Statistică, datorită a multor articole academice și rapoarte naționale și internaționale, am obținut o analiză amplă a veniturilor medii pe cap de locuitor și a cheltuielilor în concordanță cu procesul inflationist.

Puterea de cumpărare a populației din Republica Moldova a fost influențată semnificativ de inflație în ultimii ani. Deși veniturile disponibile medii lunare pe persoană au crescut în 2023, această creștere a fost în mare parte neutralizată de rata inflației.

Structura veniturilor arată că salariile reprezintă principala sursă, urmate de prestațiile sociale și activitățile pe cont propriu. Transferurile bănești din afara țării continuă să joace un rol important în bugetele gospodăriilor, deși ponderea lor a scăzut ușor comparativ cu anii precedenți. (Statistica.md, 2023)

Cheltuielile de consum au crescut în 2023, principalele destinații fiind produsele alimentare, locuința și utilitățile, îmbrăcămintea și încălzăminte. Se observă diferențe semnificative între mediul urban și rural, atât în ceea ce privește veniturile, cât și cheltuielile, populația urbană având venituri și cheltuieli mai mari. (BNS.md, 2023)

Veniturile disponibile ale populației reprezintă totalitatea mijloacelor bănești și în natură provenite din activitatea salariată și pe cont propriu, de la realizarea producției agricole din gospodăria auxiliară, venit din proprietate, pensii și alte prestații sociale, și alte transferuri curente (inclusiv mărfuri și sume bănești primite din afara gospodăriei).

Veniturile disponibile după tip pot fi bănești și în natură:

(1) Veniturile bănești reprezintă mijloacele bănești încasate de către populație din diferite surse de proveniență și pentru care nu există obligația de restituire;

(2) Veniturile în natură (evaluate în lei) reprezintă atât contravaloarea consumului din resursele proprii ale gospodăriei (gospodăria auxiliară, stocuri, etc.), cât și contravaloarea veniturilor în natură obținute de la locul de muncă, studii, persoane particulare, prestații sociale etc. Evaluarea în lei se efectuează la prețurile medii de cumpărare a produselor în perioada de referință. (Ina Emeliana, 2022)Pentru o mai bună claritate, datele sunt organizate în tabelul de mai jos:

Tabelul 1. Structura veniturilor disponibile ale populației, în anii 2022-2023, %

Surse de venit	2022	2023
Activitatea salarială	50,7	52,5
Prestații sociale	20,3	20,7
Activitatea individuală agricolă	7,8	6,4
Activitatea individuală non-agricolă	6,2	6,3
Alte venituri	15,0	14,2

Sursa: elaborat de autor în baza datelor de pe statistica.md

Analizând structura veniturilor populației din Republica Moldova pentru anii 2022 și 2023, se remarcă următoarele tendințe: și-a consolidat poziția ca principală sursă de venit, crescând activitatea salarială de la 50,7% în 2022 la 52,5% în 2023. Demonstrând rolul continuu al asistenței sociale în veniturile gospodăriilor, prestațiile sociale au crescut ușor, de la 20,3% în 2022 la 20,7% în 2023. De la 7,8% în 2022 la 6,4% în 2023, activitatea individuală agricolă a scăzut, sugerând o reducere a dependenței gospodăriilor de agricultură sau o diversificare a surselor de venit. Activitatea individuală non-agricolă a rămas relativ constantă, cu o ușoară creștere de la 6,2 la 6,3 în 2023. Acest lucru indică faptul că activitățile economice independente în afara sectorului agricol continuă să existe.

Alte venituri au scăzut de la 15,0 la 14,2 la 2023, ceea ce sugerează o scădere a veniturilor din surse precum transferurile bănești din afara țării. În cele din urmă, datele arată că, în timp ce contribuția activităților agricole și a altor surse de venit a scăzut, ponderea veniturilor salariale și a prestațiilor sociale a crescut în structura veniturilor populației. Aceste modificări indică o tranziție către surse de venit formalizate și mai stabile în Republica Moldova.

Această evoluție a veniturilor populației influențează, la rândul său, structura cheltuielilor de consum. Pe măsură ce sursele de venit devin mai formalizate și stabile, se pot observa schimbări și în modul în care gospodăriile își alocă resursele pentru necesitățile zilnice.

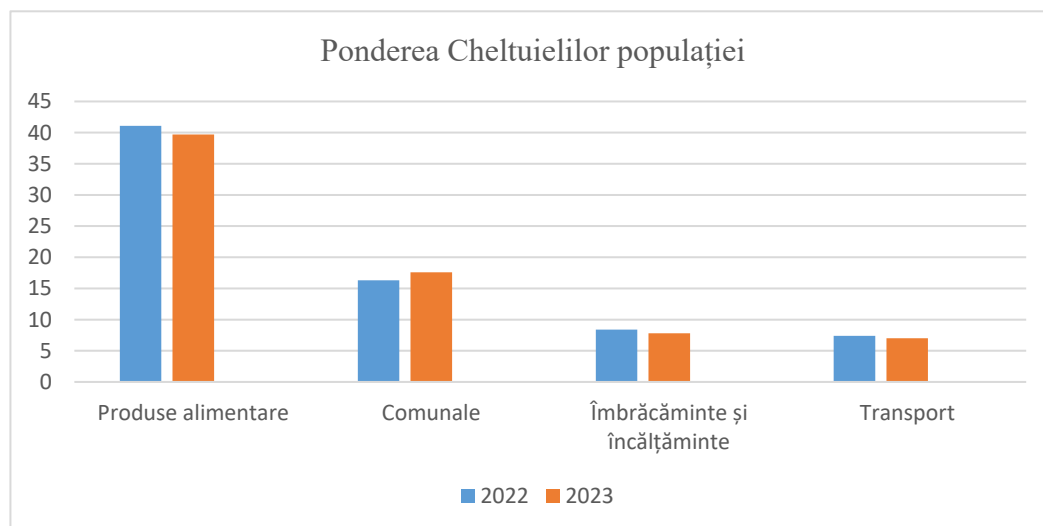
Cheltuielile de consum ale populației corespund cheltuielilor în bani și în natură pentru necesitățile curente de consum ale gospodăriei: produse alimentare, procurarea mărfurilor nealimentare și plata serviciilor. Următorul tabel ilustrează în mod clar aceste informații:

Tabelul 2. Structura cheltuielilor de consum ale populației, în 2022-2023, %

Cheltuieli	2022	2023
Produse alimentare și băuturi nealcoolice	41,1	39,7
Locuință, apă, electricitate și gaze	16,3	17,6
Îmbrăcăminte și încălțăminte	8,4	7,8
Transport	7,4	7,0
Mobilier, dotarea și întreținerea locuinței	5,8	5,3
Sănătate	5,1	4,4
Telecomunicație	4,0	4,3
Băuturi alcoolice și tutun	1,7	1,7
Altele	10,2	12,2

Sursa: elaborat de autor în baza datelor de pe statistica.md

Analizând structura cheltuielilor populației din Republica Moldova în anii 2022 și 2023, se remarcă următoarele tendințe: Cheltuielile cu alimente și băuturi nealcoolice au scăzut de la 41,1% în 2022 la 39,7% în 2023, ceea ce indică o scădere ușoară a ponderii alocate acestor produse. În același timp, cheltuielile pentru locuință, apă, electricitate și gaze au crescut de la 16,3% în 2022 la 17,6% în 2023, reflectând costurile crescute ale acestor servicii. Cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte au scăzut de la 8,4% în 2022 la 7,8% în 2023, sugerând o scădere a cheltuielilor. În plus, cheltuielile cu transportul au scăzut de la 7,4% în 2022 la 7,0% în 2023, iar cheltuielile cu mobilierul, dotarea și întreținerea locuinței au scăzut de la 5,8 la 5,3 la 2023. Cheltuielile pentru sănătate au scăzut de la 5,1% în 2022 la 4,4% în 2023, ceea ce sugerează o scădere a cheltuielilor. În schimb, cheltuielile de telecomunicații au crescut ușor de la 4,0% în 2022 la 4,3% în 2023, ceea ce demonstrează o creștere a cheltuielilor în această industrie. Consumul de băuturi alcoolice și tutun a rămas constant la 1,7% în ambii ani, ceea ce arată că consumul a rămas constant. În categoria "Altele", cheltuielile au crescut de la 10,2% în 2022 la 12,2% în 2023, indicând o diversificare a cheltuielilor în alte categorii.

Figura 1. Cele mai mari cheltuieli

Sursa: elaborat de autor în baza datelor de pe statistica.md

De asemenea, inflația contribuie foarte mult la variația cheltuielilor și veniturilor în diferite perioade. Care sunt cauzele inflației? Prețurile au tendința de a crește atunci când cererea de bunuri și servicii este mai mare decât oferta în economie. Prețurile tind să scadă atunci când agenții economici furnizează mai multe bunuri și servicii decât doresc sau au nevoie oamenii. Principalele cauze ale inflației pot fi grupate în trei categorii mari:

(1) inflația determinată de cerere este cauzată de factori precum creșterea cheltuielilor de consum ale menajelor, creșterea cheltuielilor investiționale ale firmelor și creșterea fluxului valutei străine.

(2) Inflația determinată de costuri apare în cazul în care se reduce oferta agregată, cauzele principale fiind: creșterea prețurilor la materiile prime, creșterea salariilor nominale și creșterea presiunii fiscale.

(3) așteptările inflaționiste sunt prevederi pe care gospodăriile și firmele le au cu privire la creșterile viitoare ale prețurilor. Acestea sunt importante, deoarece așteptările privind creșterile viitoare ale prețurilor pot afecta deciziile economice curente spre consum, majorând cererea și, consecutiv, rata inflației. (BNM.md, 2024)

Dinamica veniturilor și cheltuielilor gospodăriilor influențează capacitatea populației din Republica Moldova de economisire. Conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS), în anul 2023, venitul disponibil mediu lunar pe o persoană a constituit 4 465,5 lei, în creștere cu 14,1% față de anul precedent. În același interval, cheltuielile medii lunare de consum au fost de 4 256,7 lei per persoană, marcând o creștere de 13,2% comparativ cu 2022.

Potrivit structurii cheltuielilor, ponderea alocată alimentelor și băuturilor nealcoolice a scăzut de la 41,1% în 2022 la 39,7% în 2023. În schimb, cheltuielile cu apă, gaze, electricitate și locuință au crescut de la 16,3% la 17,6% în aceeași perioadă.

Având în vedere că veniturile au crescut într-un ritm ușor mai mare decât cheltuielile, aceste schimbări arată o ușoară îmbunătățire a capacității de economisire a populației. Cu toate acestea, este important de menționat că potențialul de economisire al gospodăriilor poate fi limitat dacă cheltuielile de locuință și utilități cresc. Pentru a susține această tendință favorabilă, ar fi necesară adoptarea unor politici care să stimuleze creșterea veniturilor și să controleze inflația. Acest lucru va oferi cetățenilor mai multă stabilitate financiară.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Analizând datele care sunt disponibile, se pare că veniturile medii lunare pe persoană în Republica Moldova au crescut mai mult decât creșterea cheltuielilor de consum în 2023. Această tendință indică faptul că capacitatea de economisire a populației a crescut. Cu toate acestea, potențialul de economisire poate fi limitat dacă cheltuielile de locuință, apă, gaze și electricitate cresc. Pentru a susține această tendință favorabilă, ar trebui să se diversifice economia. Acest lucru ar putea fi realizat prin încurajarea sectorului privat și a industriilor cu valoare adăugată mare; investiții în educație și formare profesională pentru a crește productivitatea și salariile; adoptarea de politici fiscale și monetare eficiente pentru a controla inflația și pentru a garanta stabilitatea macroeconomică; sprijinirea agriculturii și a mediului. Aceste măsuri ar putea crește puterea de cumpărare și nivelul de trai al cetățenilor din Republica Moldova.

REFERINȚE:

1. Banca Națională a Moldovei. (2024). Preluat de pe BNM.MD: inflatia-de-ce-apare-si-ce-instrumente-are-statul-pentru-mentine-stabilitatea-preturilor
2. Biroul Național de Statistică. (2023). Preluat de pe Statistica.md: veniturile-si-cheltuielile-populatiei-in-anul-2023
3. Veniturile și cheltuielile populației) chrome-extension://statistica.gov.md/public/files/Metadata/CBGC.pdf
4. Veniturile și cheltuielile populației în anul 2023 veniturile-si-cheltuielile-populatiei-in-anul-2023

Coordonator științific: POPOVICI Lia, assist. univ.

Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: liyapopovici@gmail.com